

Ber ekki til at loysa pedagogmálið?

Figgjarnefnd býráðsins bað um fund við landsstýrið fyrir jól um pedagogmálið. Hetta varð av ongum, tí ein flokkur fekk ekki at mæta.

Landsins fjölmentu fjölmiðlar börn nú í vikuni tey tíðindi — millum onnur tíðindi um hin gislatakandi og besetta bandittin úr Bagdad — at **longu** nú hevði nevndin fyrri pedagogfelagið hildið fund við nýggja landsstýrið um felags vandamál. Og alt gott um tað.

Nú, pedagogmálið er flokt, og hevur tú eins og býráðið nakrar ósvaraðar spurningar í hesum sambandi, mugu vit í felag heldur nærkast málunum á tað.

Partarnir í málinum eru ymskir, og kann ein hóskandi flokking og góðskumetan tí ikki verða av leið.

1. **Býráðslimir eru heldur byttir.** Miðal ella undir miðal. Teir vita lítið um pedagogik og psykologi, um Freud, Adler og Jung — kanska uppaftur minni um Frankl — og als einki um mentalhygejnisk uppdragið av børnum ella psykomotorisk leikutoy!

Tó taka teir summar spurningar tungt. Eitt nú hetta at útvega reint drekkivatn til tystandi børn og til virking av fiski til útflutnings. (Kostnaður o.u. 100 mió. kr.).

Og at hin stóðugt rúkandi ruskdukin í Havnardali verður gjørdur aftur til grønar teigar, har reikandi børn og mildisligar mammur kunnu í felag fremja ein fegnisdans á fangi fosturlandsins. (Kostnaður o.u. 100 mió. kr.).

Og teir hava ávírkað, at bygdir eru bert seinastu 5 árin eini 10 dagstovnar fyrri o.u. 100 mió. kr., sum geva góðum 400 børnum ansingarplass og sløkum 100 pedagogum og hjálparfólki arbeidsplass.

2. **Pedagogarnir eru klókir og lærdir persónar.** Hitt vanligu fólkið skilir teir ikki. Og tí eru teir ofta tungir í huga. (Tó hetta má ikki mis-

skiljast, teir, eg kenni, eru framúr fitt hampafólk og dugnakvinnur). Teir hava djúptøkna vitan um mentalhygejniska viðgerð. Summir sera væl. Hetta fekk lögmaður ein ferðil av, meðan børn stóðu hjá, og hvørt heim í landinum hugdi at og lýddi á. (Sjónvarpið, ið ikki firnast at senda ótyddligan og ráan leik, mátti skera munandi her, sigst). Tí fingi vit ikki við í sendingini, um psykomotorisk eftirviðgerð eisini gav tey neyðugu úrslitini. Men heldur groggy sá lögmaður út at vera aftaná, hildu fólk.

3. **Lónardeild landsstýrisins** hevur eitt ótakksamt starv. Hon skal nokta, avvisa, risa við høvðinum og argumentera fyrri hungri og halli um nakað verður slakað. Um deildir dugir at borðreiða sín slankikost, tað veit eg ikki. Tí vanligu metir mótparturin deildina at vera í so arrogant, soleiðis at sjálvur Erhard stappaði í sekkin fyrri vell. Orkaði ikki meir. Og fleiri honum á baki.

Tó eitt undantak er. Nevndin í pedagogfelagnum: 5 vakrar vestalinnur og lónardeildin hava gjørt ein góðan sáttmála, sum **baðir** partar eru sera fegnir um — og tí skulu bæði býráðið og foreldur bara tiga og betala!

Hvi hann er góður? Ja, spyr ikki meg. At kvinnur moka kvinnum — ella kanska hava samanfallandi áskoðan á mangt og hvat — tað er ikki fremjandi fyrri málið og sjálvsagt eisini málinum óviðkomandi (!).

At nakar landsstýrismaður hevur lisið sáttmálan, áðrenn hann varð góðkendur, er neyvan hugsandi. Og í býráðnum er stóðan lítið mætari; hóast fleiri fundir hava verið um málið.

Sama ger. Góður er hann fyrri onkran. Tí fyrri jól stóð pedagogfelagnum í boði at fáa allan hin umstridda peningin í hondina frá landi, býráði og foreldrum (eina kvart millión kr.); men tók ikki

av, um ikki lónardeild landsstýrisins varð samráðingarpatur arbeidsgævaranna í framtíðini eisini, t.e. eftir 1. juni 1991. (!).

4. Nú hevdu Tórshavnar kommuna og Føroya kommunufelag ætlað at gera eina **samráðingarnevnd** fyrri arbeidsgævararnar. Hugsandi er at ein í nevndini fór at verða Jens Marius, starvsfólkaleiðari býráðsins, og kanska ein annar Jens Marius, skrivari kommunufelagsins, og so kanska onkur afturat. Hesir skuldu so vegna natúrligu arbeidsgævararnar gera sáttmála við pedagogfelagið, og hesin síðani fara til landsstýrið til góðkenningar. Men hetta vrakaði pedagogfelagið. Heldur skuldu tær 2-300.000 kr. biða, enn at Súsanna og Mariusarnir skuldu metast líka! (Hetta undrar eisini, tí onkur býráðslimir eigur eisini ein Marius, og hann er bæði fittur og aktar væl, so tað kann so ikki vera navn, sum er avgerandi).

Leiðari lónardeildarinnar í landsstýrinum hevur eisini nógv at gera. Tá ið valið varð útskrivað, og lögmaður helt at hann og landsstýrið framvegis kunnu virka, fekk hann at vita í blóðnum, at her var lónardeildarleiðarin ikki samdur við lögmann, og hetta kundi skiljast soleiðis, at brúksvirði landsstýrisins nú var búgvíð til skrottingar.

Tó tá ið góðkenningin at reka barnaansingina — í kampens hede — eftir til málið pedagogfelagsins, skuldi takast frá kommununum, tá kundi landsstýrið gott aftur brúkast; men tá ið málið seinni fyrri jól skuldi loysast — tá var landsstýrið mett, av juristum í Tinganesi, at vera úti í heimildarleysum ørindum! (Var tað nakar sum segði: Yes, primeminister?)

Tó fingi vit tað at vita. At presedens er knæsett. Tann taxaførari, sum ikki vil koyra fyrri landsstýrið, fyrri

tann pris tað ásetur, kann uttan drál missa rættin at koyra bil og missir nummarplátturnar eisini!

5. **Barnagarðar og vøggustovur** eru ymskir í dygd og vavi. Nakrir stovnarir eru danskir í skapi og innihaldi. Tað eru teir dýrastu. Eru klæktir sum neyðsemjur fyrri at neka ein tørv á skuggasiðu størstaðarins inni á meginlandinum. (Onkur varð mettur at kosta at byrja við 6 mió. kr.; men tá ið seinasta rokningin varð goldin, var kostnaðurin o.u. 24 mió. kr.).

Síðani hava vit býlingshúsin, sum eru smíðað til eina fjóltáttuðu uppgávu í føroyska bygda- og býlingalagnum (kostnaðurin o.u. 5 mió. kr. hvørt, til 36 børn og 7 starvsfólk).

Tann biligasti og — sambært pedagogar, bløð og fjölmiðlarnar — tann ringasti er Miðstovnurin í Gundadali — hitt ólukkan B36-húsið. (Kostnaður 2-3 mió. kr. til 30 børn og 5 starvsfólk).

Men er alt so ringt har? Har verða børn ansað eftir tørv foreldranna. Og tað er gott.

Og lata vit tað arkitektoniska fara — um stil, linjur og flatur — so er umhvørvið **føroyskt**. Inngyrt hagalendi, har børn í kava kunnu skreiða, skoyta og leypa skalv og á sumri spæla bólt o.a. á bøi, velli og enná grasliki. Nærindis er svimjihøll og tætt hjá víðarlundin við svanum, dunnum o.ø. fuglum at fegnast um og mata. Tó manglar kanska ein leskandi **áarløkur**, har piltar kunnu sigla um **«verðinshøvini»** sum **«skiparin litli»**; men tað kann gerast.

Tí er spurningurin eyðvitað. Kunnu pedagogfelagið og býráðið ikki í felag práta saman um ikki onkur frægari føroysk løys finst til bata fyrri allar partar í málinum — og eisini fyrri landsins fjaðursára peningakassa, sum eisini krevur ein skáa onkuntíð. Tí vit vita, at hetta

sjónarmið

Arnstein Niclasen,
býráðslimir,
skrivar:

at ansa børnunum, nú kostar sémfelagnum heilar 110 milliónir krónur um árið!

6. **Tí biðilistan er langur.** Har eru 454 umsóknir um plass. Tey 176 av teim eru undir einari dagrøktarskipan. Eftir eru í dag 278 børn, sum eru uttan nakað sum helst ansingarplass!

7. **Og figgjarnefnd býráðsins biðar.** Biðar eftir loyvi til at leggja sínar spurningar fyrri landsstýrið. Spurningar sum hesar: Tá upphæddin frá landi til ansing av børnum fer niður við 9%, hvussu nógv skulu starvsfólkini so niðri, tá ið pedagogarnir samstundis skulu upp í lön? Hvar skal nú út at jagstra foreldur eftir meiri peningi, fyrri tey børn, sum ansað eru seinastu 1-2 árin undir skeivum fortreytum? Hvi er lónardeild kommunnar óbrúklig í mun til landsins? Og hvar fær gagn av hesum?

Kanska eigur landsstýrið at fáa bæði pedagogarnar, biðilistan, lyklarnar og alt málið, um hetta er best fyrri børnini?

Sjálvsagt eigur býráðið at halda landsins lög; men hvussu **«góður»** verður sáttmálin eftir 1. juni í ár, um lónardeild landsins framvegis skal **«spæla»** arbeidsgævari — við ongum pedagogi í arbeid?

Í Tinganesi situr í lötuni — í árum — royndasti stjórnarleiðari í Norðurlöndum. Bert heilt fáir hava í parlamentarisku søguni sitið longri. (Heimsmet eigur

helst Tage Erlander: ráðharri í 32 ár, herav forsætisráðharri í 23).

Formaður figgjarnefndar býráðsins hevur hinvegin 10 ár á baki sum býráðsformaður. Hann er býarins besti P.M. (!) Um onkur — eins og eg sjálvur viðhvørt — skuldi ivast, um hetta er so, skuldi eg heilsa og siga, at tað er hann (!).

So merkiligt skuldi tað verið, um ikki onkur loysn fekk á hesum málunum eisini undir leiðslu av hesum báðum gørpunum.

Arnstein Niclasen,
býráðslimir